

การประเมินความ เสี่ยงการทุจริต

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เทศบาลตำบลห้วยวังทอง
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยวังทองได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมและช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของเทศบาลตำบลห้วยวังทองถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในเทศบาลตำบลห้วยวังทองจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการของเทศบาลตำบลห้วยวังทองจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าหน่วยงานอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าหน่วยงานที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post – Decision

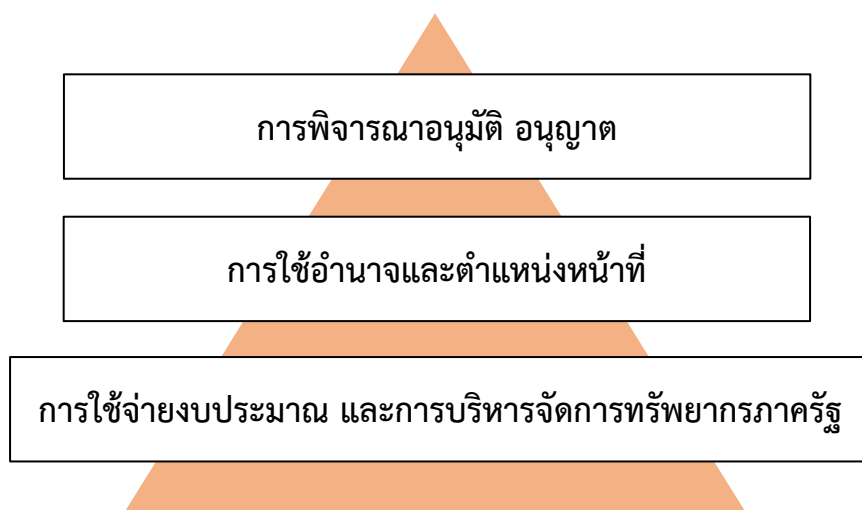
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำดับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตตามกฎหมาย
อนุมัติ
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร
ภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมตริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. แผนบริหารความเสี่ยง

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

การระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อนคาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีมานานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๒๐ – ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๑๐ – ๑๖ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ – ๙ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ – ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ}$$

$$(\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	เขตสี (Zone)
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ – ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	แดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ – ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	ส้ม
เสี่ยงปานกลาง (Moderate)	๔ – ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	เหลือง
เสี่ยงต่ำ (Low)	๑ – ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	เขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	สูงมาก
	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐	
	๓	๖	๙	๑๒	๑๕	
	๒	๔	๖	๘	๑๐	
	๑	๒	๓	๔	๕	
	๑	๒	๓	๔	๕	
	ต่ำ					
	ปานกลาง					
	สูง					
	สูงมาก					

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่อยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็นความเสี่ยง เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง	วิธีการ – มาตรการ ในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๑. ความเสี่ยงการทุจริต ด้านการอนุมัติ อนุญาต พระราชบัญญัติ การ อำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. มีการเรียกรับเงินพิเศษ จาก ผู้ ข อ ร ับ บ ริ ก า ร นอกเหนือจากค่าธรรมเนียม ปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการ หรือการพิจารณาอนุมัติ หรือ อนุญาต	ปานกลาง	๑. มาตรการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะและกำกับ ติดตามการเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะ ๒. มาตรการแสดงเจตนาารมณ์ในการนำหลัก คุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร ๓. มาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ๔. มาตรการประเมินความคุ้มค่าในการ บริหารงาน	ต.ค. ๖๗ – ก.ย.๖๘	สำนัก ปลัดเทศบาล
๒. ความเสี่ยงการทุจริต ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	๑. เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการ จัดทำร่างขอบเขตของงาน (TOR) กำหนดรายละเอียดของ งานหรือสเปกเพื่อเอื้อประโยชน์ ให้กับผู้ค้า ๒. เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการ ตรวจรับฯ มีการเรียกรับสินบน หรือผลประโยชน์	ปานกลาง	๑. กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ให้มาจากหน่วยงาน กองต่าง ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อถ่วงดุลการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ค้า ๒. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นกรอบแนวทาง ให้คณะกรรมการคณะต่างๆ สามารถปฏิบัติงานได้ ตามขั้นตอนที่ตามกฎหมาย/ระเบียบกำหนดไว้ ๓. อบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในเรื่องการดำเนินการที่ เกี่ยวข้องการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินการ ที่ถูกต้อง และตระหนักถึงบทลงโทษหากดำเนินการไม่ เป็นไปตามกฎหมาย/ระเบียบกำหนดไว้ ๔. จัดทำแบบตรวจตรวจสอบ และแบบฟอร์ม สำหรับการดำเนินโครงการและใช้แบบตรวจสอบ เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบว่าแต่ละขั้นตอนมีการ ดำเนินการเป็นไปตามกฎหมาย/ระเบียบ/แนวทางที่ กำหนด	ต.ค. ๖๗ – ก.ย.๖๘	กองคลัง

ประเด็นความเสี่ยง เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง	วิธีการ – มาตรการ ในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๓. ความเสี่ยงการทุจริต ด้านการบริหารงานบุคคล	๑. ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของ เทศบาลตำบลห้วยวังทอง อาจจะมี การเรียกรับ ผลประโยชน์ กรณีบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนตำแหน่งภายใน เทศบาลตำบลห้วยวังทอง	ปานกลาง	๑.จัดทำ/ปรับปรุงแผนอัตรากำลัง ๒.จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร ๓.จัดทำ/ปรับปรุง/เผยแพร่หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารงานบุคคลให้บุคลากรภายในได้ รับทราบโดยทั่วกัน	เม.ย. ๖๘ - ก.ย. ๖๘	สำนัก ปลัดเทศบาล
๔. ความเสี่ยงการทุจริต ด้านการใช้อำนาจทาง กฎหมาย	๑. ผู้บริหารสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง เพื่อเรียกรับสินบน	ต่ำ	๑.จัดให้มีช่องทางการร้องเรียนเรื่องทุจริต/เรื่อง วินัยภายในหน่วยงานโดยเฉพาะ โดยเป็นช่องทาง ที่มีความปลอดภัยต่อผู้ร้องเรียนและสร้างความ มั่นใจว่าจะมีการดำเนินการตรวจสอบและลงโทษ เรื่องทุจริตดังกล่าวอย่างจริงจัง พร้อมทั้งมีการ เผยแพร่รายงานข้อมูลสถิติและความก้าวหน้า ของการจัดการเรื่องร้องเรียนทุจริต	ต.ค. ๖๗ – ก.ย.๖๘	สำนัก ปลัดเทศบาล